

SAMRÅDSYTTRANDE

För Sydöstra stadsdelarna och Bergsbrunna
2020-05-12

NÄRODLAD
POLITIK

Centerpartiet
UPPSALA

Innehållsförteckning

Utbyggnadsalternativ	2
Yttrande Kommunstyrelsen – 2020-02-12	3
Genomförande	4
Tekniska försörjningssystem.....	5
Vatten	6
Gator och torg	7
Parker och rekreatiomsområden	9
Natur.....	11
En del av Uppsala.....	12
Bostäder	13
Näringsliv och arbetsplatser	13
Social och kulturell infrastruktur.....	14
Avvägningar	15
Bebyggelse.....	19
Hälsa och säkerhet.....	21
Transportinfrastruktur och Trafik.....	21

Utbyggnadsalternativ

Många vill bo i Uppsala och Centerpartiet vill välkomna de som vill bli uppsalabor till en kommun med ett livskraftigt näringsliv, upplevelserikt studentliv, trivsamma miljöer och god livskvalitet.

Som Sveriges största landsbygdkommun vill vi se en balanserad utbyggnad över hela kommunen med en bibehållen balans på 25% boende på landsbygden och 75% i de områden som räknas till staden. Vi vill även se ett utökad samarbete med Knivsta kommun vid byggnation söderut för att man i högre grad ska kunna samnyttja olika system och lokaler.

Centerpartiet i Uppsala är positiva till och vill fortsatt se fyra spår till Stockholms länsgräns. Vi var dock det enda parti som röstade nej till det avtal som slöts med staten och regionen 2018. Detta eftersom vi inte anser att avtalet i sin nuvarande form gynnar Uppsala i en positiv riktning. Vi vill så långt det är möjligt hedra andemeningen i avtalet men kan inte ställa oss bakom den enorma utbyggnad som föreslås i de Sydöstra stadsdelarna. Vi anser inte att den föreslagna mängden bostäder, planerade på en plats, lägger en god grund för en positiv stadsutveckling. Vi ställer oss frågande till att man vill genomföra en så enorm utbyggnad med erfarenhet av vad den typen av utbyggnad tidigare har lett till.

Centerpartiet anser inte detta vara ett hållbart sätt att bygga stad på där det så ensidigt fokuserar på bostäder i de Sydöstra stadsdelarna och Bergsbrunna. Vi ser att en utveckling av området med tillhörande station och pendlingsläge kan bidra positivt till Uppsalas utveckling men att stadsutveckling ska göras i en takt som tillåter både för utvärdering och eftertanke.

Det Centerpartiet vill se är ett mindre samhälle i området kring nya Bergsbrunna station, i storlek jämförbart med en medelstor stadsdel. Inriktningen ska vara att området, primärt kring stationsläget, ska få ett tillskott på mellan 10 000-12 500 bostäder. Det vill säga en halvering jämfört med det liggande förslaget.

Fokus har i debatten varit alltför enkelspårigt med fokus på bostäder. Ett fungerande samhälle bygger på en helhet. Uppsala är en motor i Mälardalsregionen och kan bli det i ännu högre grad om fler arbetsplatser planeras in. Ett hållbart samhälle består av så mycket mer än bostäder, de som bor där måste också ha ett arbete och gärna nära för att livspusslet ska fungera. Fokus måste nu läggas på helheten så utbyggnaden av sydöstra staden minskar nettoutpendlingen från Uppsala avseende arbetspendling.

Området kring stationsläget i Bergsbrunna bör vara det mest högkoncentrerade området med möjlighet att använda kollektivtrafik (SL-, UL- och SJ-tåg) som en sydlig nod. Där är det lämpligt med centrumverksamhet, arbetsplatser och även bostäder. Stationsområdet ska med lätthet kunna nås även med cykelvägar från såväl väg 255 som från Knivsta och Alsike. Denna utveckling ger bäst förutsättningar för att ny bebyggelse inte ska inkräkta på naturen.

Centerpartiet har länge förespråkade en balanserad utbyggnad och anser att de med staten avtalade bostäder som inte byggs inom detta område i stället ska spridas ut över våra kransorter och Uppsalas norra delar inför ett tillkommande stationsläge kring Börjetull. Redan när avtalet med staten togs i Kommunfullmäktige januari 2018 var Centerpartiet för att inte koncentrera ännu mer ny bebyggelse till Uppsala stads södra delar än vad som planerades i ÖP 2016. Vi ville istället se en lokalisering av delar av de bostäder och verksamhetslokaler som föreslås i FÖP Sydöstra stadsdelarna utmed befintliga spår, med fokus på Almunge, Järlåsa, Storvreta, Skyttorp, Vattholma och Vänge.

Centerpartiet anser att den demokratiska processen för denna FÖP har varit undermålig och ville redan innan valet 2018 att Uppsala kommun skulle ”genomföra en medborgardialog om hur investeringar i kapacitetsstark kollektivtrafik och nybyggnation av bostäder och verksamhetsytor, utöver vad som anges i gällande översiktsplan, i anslutning till investeringen för fyra spår bäst skulle hanteras”. Hade detta gjorts tror vi att det bäddat för ett bättre förslag med förankring lokalt och en bättre förutsättning för Uppsala att utvecklas för medborgarnas bästa.

Detta är Centerpartiet Uppsalas övergripande syn på vad vi ser som ett bättre alternativ till de Sydöstra stadsdelarna och Bergsbrunna. På följande sidor beskrivs våra detaljerade synpunkter på innehållet i FÖP:en och svarar mot respektive kapitel.

Yttrande Kommunstyrelsen – 2020-02-12

Centerpartiet kommer att inkomma med ett samrådsyttrande där vi kommer ge Centerpartiets syn på planerna i Sydöstra stadsdelarna.

Centerpartiet ser bland annat att den mycket kraftiga koncentrationen av bebyggelse till en plats hämmar utvecklingen i resten av kommunen. Det är viktigt att tillväxtkraften gynnar hela kommunen och inte koncentreras för mycket. Centerpartiet vill se att vi bidrar till en mer jämlik utveckling genom att säkra bostäder och arbetsplatser i viktiga samhällen såsom Vänge, Almunge, Björklinge, Vattholma och Storvreta.

Centerpartiet kommer också att väga in andra projekt såsom Uppsalapaketet och planerna för kapacitetsstark kollektivtrafik i vårt samrådsyttrande. Frågor som rör närhet till service och arbetsplatser, gröna ytor, bra bostäder för alla samt ett hållbart samhälle är viktiga och kommer lyftas.

Genomförande

Centerpartiet anser att den omfattande stadsbyggnad som föreslås till en enda stadsdel riskerar ett förlorat större perspektiv vid utvecklingen av Uppsala. Uppsala är en kommun med många värden och möjligheter och en alltför ensidig koncentration av bostäder till ett område är inte bra. Invånarna i samhället har olika önskemål och intressen av hur de vill leva och bo varför det är oklokt att så ensidigt storsatsa på ett område, det riskerar att hindra andra delar av kommunen att utvecklas.

- **Centerpartiet anser att andra utvecklingsplaner och andra samhällen måste utvecklas parallellt med utbyggnaden av den sydöstra stadsdelen. Centerpartiet ser ett stort värde för hela kommunen och hela regionen genom att utveckla kransorterna, särskilt de med närhet till spår såsom Almunge, Järlåsa, Skyttorp, Storvreta, Vattholma och Vänge.**

Den föreslagna etappindelningen som innebär att bygga ihop området från varsitt håll riskerat att kraftigt försvåra tillgängligheten och försvåra utbyggnaden av området då det blockerar båda infartsvägarna under en lång period. Utbyggnaden av området kommer ske under lång till och med detta förslag kommer all byggtrafik till områdets inre delar hänvisas till gator som inte ska anpassas för varken tung- eller stor mängd trafik.

Lämpligt är att istället börja byggandet runt stationsläget och sedan bygga brett i västlig riktning för att slutligen komma fram till 255:an. Då byggs den tätare bebyggelsen vid kollektivtrafikstråket inom samma tidsram som samhällsservicen, såsom skolor och äldreboenden norr och söder om kollektivtrafikstråket samt den lägre bebyggelsen. Successivt kan den sydöstra stadsdelen växa åt väster och byggmaterial kan transporteras in från 255:an.

- **Centerpartiet förespråkar att byggnationen ska inledas från stationsläget och vidare i västlig riktning.**

I underlaget diskuteras hur olika värden i området ska hanteras. Till exempel finns idéer om att på plats ta hand om virket i skogen där stadsdelen ska byggas. Enligt kommunens egna sakkunniga på skogsområdet finns det inte underlag för att hantera virket på plats. Däremot kan värdet i skogen tillvaratas på ett effektivt och ekonomiskt hållbart sätt om man tidigt i processen tar omhand virket och massaveden.

- **Centerpartiet anser att skogens värde i form av virke och massaved i ett tidigt skede ska hanteras för att få maximalt värde på effektivaste sätt.**

”Genom satsningen på stadsnära livsmedelsförsörjning finns färsk grönsaker och bär, rotfrukter och baljväxter att köpa i särskilda butiker ute på åkrarna. Kultur- och jordbrukslandskapet är tillgängliga genom gång- och cykelvägar mellan åkrarna. Även inne i stadsmiljön är naturen närvarande och göra sig påmind genom dofter av grönt och ljud såsom fågelsång.”

Den romantiserade bilden av området som målas upp saknar verklighetsförankring. Det ligger i hela landets intresse att i högre grad bli självförsörjande på livsmedel och då måste Upplandslättnens bördiga jord användas på ett effektivt och hållbart sätt. Att tillskapa särskilda butiker för att sälja skördarna i små butiker ser vi inte som en trovärdig satsning.

- **Centerpartiet anser att Uppsalaslättnens bördiga jord måste bevaras och inte bebyggas samt att den då ska brukas på ett effektivt och hållbart sätt för att stärka landets livsmedelsförsörjning.**
- **Centerpartiet vill hellre se en tillgång till kolonilotter och att denna ersätter skrivelsen om självförsörjning.**

Tekniska försörjningssystem

Centerpartiet ställer sig positiva till det som lyfts redan i ÖP 2016, nämligen att utveckla och använda effektivare och mer resurssnåla lösningar för nya stadsdelar. Även fyrsparavtalet med staten uppmanar till nya innovativa lösningar.

- **I det fall det skulle finnas bevisat effektiva tekniska lösningar att applicera är Centerpartiet positiva men anser att dessa måste förtydligas för att vara möjliga att ta ställning till.**

I övrigt vill Centerpartiet lyfta några exempel på otydligheter som vi anser måste förtydligas för att kunna skrivas in i FÖP:en:

FÖP, sid 43

- *"Därför pågår nu, parallellt med fördjupningen, ett utvecklingsprojekt för att hitta ett nytt samlat och integrerat system för försörjning av värme, vatten, avfall, avlopp mm i ett, i hög grad, slutet kretslopp..."*
- *"Därför ska vidare utredningar klargöra förutsättningarna för hur de tekniska försörjningssystemen kan bli cirkulära och integrerade."*

FÖP, sid 44 Kretsloppssystem,

En cirkulär hantering av avlopp och avfall i ett effektivt kretsloppssystem som tar in restströmmar från staden och i kombination med lokala lösningar omvandlar dem till:

- *Rent vatten*
- *Näringsämnen och gödsel till jordbruk*
- *Biogas, värme, el till energisystemet*
- *Kolinlagring som till exempel biokol*
- *Nya material och produkter*

Enligt Uppsala Vatten och Avfall är det inte en lämplig målsättning med exemplen som anges ovan. Dels finns det inga integrerade avlopps- och avfallssystem i bruk i världen i en skala större än 30 hushåll. Dels finns idag inga indikationer på att Uppsala Vatten och Avfall är med i det utvecklingsprojekt som nämns, åtminstone inte i den skala som krävs för att tillhandahålla integrerade och cirkulära system för det antal hushåll som är tänkt att bo i det sydöstra stadsdelarna. Hur det tekniska planeringsarbetet ska gå tillväga är ett mysterium för Centerpartiet likväl som för Uppsala Vatten och Avfall.

- **Centerpartiet kan inte förorda detta förslag innan konkreta exempel finns framtagna och anser därför att det inte ska stå med i denna FÖP.**
- **De vatten-, avlopps- och sophanteringssystemen som anläggs ska vara miljömässigt toppmoderna.**

FÖP, sid 43: *"Det samlade tekniska systemet ska understödja en cirkulär livsmedelskedja."*

Vad detta betyder är svårt att förstå. En cirkulär livsmedelskedja, begränsad till de sydöstra stadsdelarna är omöjlig att upprätthålla i en modern värld med globaliserad livsmedelsförsörjning. Centerpartiet anser att detta behöver klargöras eller strykas.

Vatten

FÖP, sid 54. "Om dagvattnet samlas upp i en ändamålsenlig behållare finns det stor potential att använda vattnet för att spola toaletter, utvinna energi för värme eller kyla eller bevattning av odlingsmark."

Möjligheten till bevattning av odlingsmark är måhända liten men med mindre reningsverk kommer dessa innovativa lösningar bidra till att Sydöstra stadsdelarna får en miljöprofil. Besparing av mängden vatten blir då inte så stor men kommer kunna bidra till ökad hållbarhet vilket Centerpartiet är positiva till.

FÖP, sid 52. "Dagvatten ingår som en viktig del i vattenhushållningen". "I skogsområdet finns små våtmarker, kärr, bäckar och diken. Utmed planområdets gränser rinner de två åarna Fyrisån och Sävjaån som inte får påverkas negativt." "Ytvattnet rör sig från högre delar i Lunsen ner över naturreservatsgränsen och följer lägre partier ner mot planområdet. Olika åtgärder kan därför komma att behöva utföras som påverkar planen."

FÖP, sid 55. "År 2016 beslutades miljö kvalitetsnormer (MKN) för landets vattenförekomster. Dessa normer är enligt lag bindande och anger den kvalitet som en vattenförekomst ska ha till ett visst år. Fyrisån och Sävjaån ska ha uppnått minst god vattenstatus år 2021 och det får inte ske en försämring av statusen. "I västra delen av planområdet ligger Fyrisån som är länets största å och mottagare av vatten från västra delen av planområdet. Fyrisån är en ytvattenförekomst och har idag måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Fyrisåns vatten nyttjas som råvatten i Uppsalas dricksvattenförsörjning."

Lunsen med sina 1355 ha skyddad mark innehåller en stor del våtmarker som är skyddade. Med den artrikedomen som dessa våtmarker innehåller är det av stor vikt att planen anpassas utifrån de förhållanden som naturreservatet kräver.

- **Centerpartiet vill se en utveckling av våtmarker kring Sävjaån för att skapa ett upptagningsområde för naturreservatets ytvatten. Då områdets infiltrerade dagvatten skall nå Sävjaån efter vattenrening kan våtmarkerna fungera som en sekundär vattenrening.**

VA-frågan och kretsloppstänkandet bör ses som en central bit i den hållbara staden. Centerpartiet vill se ett VA-systemet där näringsrikt avloppsvatten redan vid källan separeras från näringsfattigt avloppsvatten. Om det komposterbara kunde transporteras tillsammans med näringsrika avloppsvattnet skulle den rötningsbara råvaran bli mer koncentrerad och mindre förorenad.

- **Centerpartiet vill se en utredning på hur näringsrikt avloppsvatten och komposterbart avfall som är rötningsbart kan hanteras i ett system och om det kan separeras utan att kontamineras av näringsfattigt förorenat avloppsvatten.**

Gator och torg

- **Centerpartiet ställer sig positiva till att entréer ska vändas mot gator och torg. Det är ett bra sätt att skapa ökade rörelsestråk i gaturummet.**

Strategin om att skapa gränser mellan privata gårdar och offentliga ytor bör tydliggöras för att det ska framgå hur detta ska göras. Det är viktigt att det inte blir otydligt om gränsdragning mellan det privata och offentliga rummet. En sådan otydlighet kan leda till att rummen utnyttjas i mindre grad då en osäkerhet uppstår om vem som äger rätt att nyttja det.

Centerpartiet anser att det är en för detaljerad nivå på kvartersutformningen i FÖPen och att detaljeringsgraden måste minska för att uppnå målet om mer generella detaljplaner. En fördjupad översiktsplan bör inte vara för detaljerad så att vi redan nu låser oss vid utformningar. Markanvändningen ska ge en generell anvisning och det kommer hända mycket under de kommande 15-20 åren som säkerligen kommer förändras.

- **Centerpartiet vill se en minskad detaljeringsgrad på kvartersnivå**

Att gatusystemet utformas som ett kontinuerligt nät utan återvändsgränder ser Centerpartiet som positivt och tror är en bra strategi särskilt för de delar som ansluter till naturmark. Vi vill däremot inte se alla gator som möjliga för genomfart.

- **Centerpartiet vill att vissa gator av lugnare slag ska kunna begränsa genomfart av biltrafik.**

För passager förbi järnvägen står det att det ska tillskapas gång- och cykelbroar och offentliga hissar för att mildra barriäreffekten. Det är viktigt att skilja på den fysiska och den visuella barriäreffekten och vi vill se ett tydliggörande för hur detta ska tas om hand. Vi ser med fördel att eventuella bullerskydd som hör till den visuella barriären utformas på ett attraktivt sätt, med fördel som gröna bullerskyddsvallar eller -plank i kombination med vegetation som träd och buskar.

- **Centerpartiet vill se ett förtydligande om att broar och hissar ska utformas på ett sådant sätt att de upplevs som trygga såväl dag som natt och inte blir tillhåll och plats för uppehålle.**
- **Centerpartiet vill att texten förtydligas och att skillnad görs på fysisk och visuell barriär och beskriver hur man ska minska intrycket av respektive sorts barriär.**

Centerpartiet ser det i stort som positivt med en gatubredd på 24 meter men inte överallt. Det står att huvuddelen av gatorna ska vara 24 m vilket vi dock ser en risk med. Det är ett brett gaturum vilket kan bli för storskaligt om det inte finns element i gatan som tar ner skalan som exempelvis träd och andra möjliga element för sektionering i längsgående riktning. Vi ser samtidigt att denna bredd kan generera alltför stor yta för kantstensparkering eller parkeringsfickor.

Med en gatubredd som är rätt utformad kan utrymmet mellan husen få mer värde. Ett brett gaturum tillåter breda gröna stråk som både separerar olika trafikanter och kan rymma dagvattenmagasin. Detta ger trafiksäkerhet, gröna stråk och ett översvämningsskydd vid skyfall vilket annars finns risk för med mycket hårdgjorda ytor. Generös gatubredd tillåter en effektiv snöröjning om snön kan plogas undan och inte behöver transporteras undan direkt för att gatorna ska vara framkomliga även på vintern.

- **Centerpartiet vill att filer för biltrafik och cykeltrafik ska vara separerade av grönskande stråk på minst 1 m. Dessa kan då även användas som snöupplag på vintern.**
- **Centerpartiet ser hellre att gatans bredd minskar till förmån för parkeringar i garage och andra lösningar för korttidsparkeringar än att ha en stor gatubredd.**

- **Centerpartiet anser att det måste finnas en genomtänkt och effektiv utformning av gaturummet för att minimera kostnaderna för drift och underhåller av gatan**

Vi ifrågasätter formuleringen om att gator i ett långt tidsperspektiv kan anpassas för högre byggnader. Åsytter man att flertalet detaljplaner i framtiden i så fall ska göras om för att få till högre byggnader som man inte kan få igenom i ett första skede?

Angående attraktiva torg anser vi att man har missat den viktiga punkten om offentliga lokaler. Samtliga torg bör även ha någon form av vegetativt inslag i form av träd, gärna i kombination med plantering, för att säkerställa skugga och svalka under sommarhalvåret som inte är kopplat till konsumtion (ex. parasol på uteservering).

- **Centerpartiet vill att såväl offentliga som kommersiella lokaler ska återfinnas kring alla torg på minst 75% av alla kringliggande fasader.**
- **Centerpartiet vill se att samtliga torg har vegetativa inslag.**
 - **Kan kompletteras med växtväggar eller andra tekniska gröna växtlösningar.**

Parker och rekreationsområden

Det hävdas att torg och parker bidrar starkt till att skapa både social och hållbarhet, såväl under kapitlet för gator och torg som under parker och rekreationsområden. Det står däremot ingenstans på vilket sätt detta görs. Uppkomsten av social hållbarhet går inte att avgränsa till ett fysiskt rums blotta existens.

- **Centerpartiet vill här se ett förtydligande i hur man har tänkt sig att den sociala hållbarheten ska uppstå på torg och parker.**

Det står under mål att grönskande stadsmiljö ska bidra med reglerande ekosystemtjänster och att naturmiljön ska bidra med rekreativa dito. Ekosystemtjänster delas in i fyra grupper (Millennium ecosystem assessment, 2005); Försörjande, Reglerande, Kulturella och Stödjande. Vi förstår inte syftet med att hitta på ett eget begrepp för denna FÖP och kalla en grupp för rekreativa. Vi ser heller inte varför man bara väljer att lyfta två kategorier (varav en inte är korrekt definierad). Vid arbete med Grönnytefaktor (GYF) i bl. a. Östra Sala backe och Rosendal krävs en angiven balans mellan de olika ekosystemtjänsterna för beviljat bygglov varför man inte kan lyfta endast en kategori. Vi anser därför att man inte kan vikta detta åt endast vissa kategorier i en FÖP heller.

- **Centerpartiet vill i detta kapitel se att man i målsättningen arbetar med samtliga fyra typer av ekosystemtjänster och förstår samt förtydligar att dessa är beroende av varandra.**

Vi är positiva till att gröna skolgårdar lyfts som delar av grönstråk men då bör tillgängliga gång- och cykelstråk utmed skolgårdarna finnas tillgängliga för de fotgängare och cyklister som vill transportera sig i ett sammanhållet grönstråk. Vi ser däremot inte att privata gårdar ska ingå i grönstråk eftersom dessa ska vara just privata. Grönstråk bör vara tillgängliga för att transportera sig till fot och cykel och då bör inte privata gårdar utgöra en grund för ett sammanhängande stråk. Det blir även svårt att få till byggnation för att fortfarande ha ett sammanhållet stråk.

- **Centerpartiet anser att gröna stråk ska inkludera skolgårdar men med tillsäkrade gång/cykelvägar på utsidan av dessa, inte igenom.**
- **Centerpartiet vill att alla privata gårdar ska vara gröna men anser inte att dessa ska utgöra ett underlag för grönstråk (grönstråk ska tillsäkras utan gröna gårdar) eftersom byggnation riskerar att bryta upp kontinuiteten.**

Meningen om att tallar har störst förutsättningar att anpassas till nya omständigheter anser vi är felaktig och beror på hur man hanterar trädet. Även lövträd anser vi kan bära platsens ursprungliga karaktär. Vi ställer oss positiva till att bevara naturliga miljöer på skolgårdar och anser att detta ska vara ett krav.

- **Centerpartiet vill även se lövträd som utsparade träd på de ställen där skogen är av blandad karaktär.**
- **Centerpartiet anser att skolmiljöer inte bör utan ska bestå av sparade naturmiljöer.**
- **Under olika typer av parker bör tillgänglighetsmålen för sociotopsvärden med sina respektive riktlinjer för avstånd lyftas in i FÖP:en så det blir tydligt vilka avstånd som gäller. Dvs. 0 m till bostadsgård eller småpark, 300 m till kvarterspark, 1500 m till stadsdelspark/stadspark, 5000 m till närnatur.**

Vi ser som tidigare nämnt positivt på skolgårdarnas del i grönstråken så länge som rekreationsstråk säkerställs på utsidan. Vi vill däremot se ett förtydligande om skolgårdarnas storlek och särskilt förskolegårdarnas. På denna plats där det finns så mycket natur bör tillräckliga ytor säkerställas i tidigt skede för att barnen tidigt ska få goda möjligheter till lek, god hälsa och naturnära utveckling och lärande.

- **Centerpartiet vill att ytor enligt Boverkets rekommendationer för förskolegårdar och skolgårdar säkerställs och förs in i texten.**
 - **”Vid bedömningen av om friytan är tillräckligt stor bör hänsyn tas till både storleken på friytan per barn och till den totala storleken på friytan. Ett rimligt mått på friyta är 40 m² per barn i förskolan och 30 m² per barn i grundskolan. Forskning visar dock att den totala storleken på friytan bör vara minst 3 000 kvadratmeter.”**

Sydöstra stadsdelarna har under möten i MEX pekats ut som ett område som liksom innerstaden INTE ska ha skolgårdar som håller Boverkets rekommendationer. Ska man slänga sig med begrepp såsom stora skolgårdar kan man tycka att det bör relateras till vad som faktiskt är en stor skolgård enligt Boverket.

- **Centerpartiet vill se att skolgårdarna ska ha träd och grönska och för detta krävs att det finns tillräckligt med yta. Träd och grönska bidrar till skugga och lokala temperatursänkor.**
- **Centerpartiet ser gärna att skolgården får förlänga och förstärka grönstråk men inte ses som en del av en park. Skolgården ska vara en säker och trygg plats för barnen där rörelse och lek bor.**

Vi anser vidare att höjden på träden i gaturummet bör matchas mot byggnadernas höjd för att kunna ta ner skalan på byggnaderna. Det är olyckligt när gatuträden blir alltför låga och bidrar till att skapa en obalanserad miljö. Det är även viktigt att skapa en variation i urvalet och att inte ensidigt välja samma träd för alla gator. Dels för att gynna ekosystemtjänster och biologisk mångfald men även för att agera proaktivt mot olika trädskjador som annars kan drabba den offentliga miljön i stor skala.

- **Centerpartiet vill att trädens höjd i gaturummet matchas mot byggnadernas höjd.**
- **Centerpartiet vill att trädvalet i gatumiljön varierar.**

Natur

Sävja-bebyggelsen har en klar naturkaraktär som i mångt och mycket liknar Eriksberg. Det är viktigt att den tillkommande byggnationen tar intryck av naturkaraktären i området.

Området har många tall- och skogsområden och runt Stordammen är området väldigt sankt. Centerpartiet anser att placeringen av byggnation så nära Stordammen inte är acceptabel eller kommer att fungera. Det riskerar att förstöra de unika värden som finns på platsen, särskilt för rekreativa syften. Sprängningar samt urgrävningar riskerar att dammen sinar.

Placeringen av byggnation så tätt inpå Lunsen som förslaget förespråkar anser vi också vara alldeles för liten och vill se en ökad buffert till byggnation från naturreservatsgränsen.

- **Centerpartiet vill se ett större avstånd för byggnation från Stordammen så att detta blir en stor naturpark med större marginaler än förslaget.**
- **Centerpartiet anser att bufferten mellan byggnation och naturreservatet Lunsen behöver ökas markant från FÖP:ens förslag.**
- **Centerpartiet vill att en grundlig utredning om säkring av dammens vatten vid byggnation genomförs.**

Även kulturvärdena i området kan bevaras bättre om utbyggnaden inte utvecklas i samma grad som FÖP:en föreslår utan följer Centerpartiets förslag på en halverad utbyggnad koncentrerad mot stationen.

En del av Uppsala

Målbilden över de Sydöstra stadsdelarna är att de ska upplevs som en del av Uppsala, att den fungerar som en helhet tillsammans med de befintliga stadsdelarna. Det står att den nya stadsdelen ska bidra till hela Uppsala. När planen säger att den nya stadsdelen ska komplettera dagens stad med nattliv, kommers och kultur kommer detta att ske i liten utsträckning precis som i Stockholm, där majoriteten av nattliv, kommers och kultur är beläget centralt och inte i förorterna.

”Den nya stadsmiljöns gröna och sammanhållna siluett kommer att synas från omgivningarna. Genom att vara synliga kopplas de sydöstra stadsdelarna samman med de andra delarna av Uppsala. Samtidigt är det viktigt att detta sker på ett balanserat sätt och utformas i samspel med landskapet och kulturhistoriska värden.”

Att stadsdelen syns från omgivningen gör inte att det blir en del av Uppsala. Det som gör de Sydöstra stadsdelarna till en del av Uppsala är att dess invånare känner att de är en del av Uppsala. En särskilt viktig del är kommunikationerna, kapacitetsstark kollektivtrafik är viktigt. Men ännu viktigare är att Pendeln och SJ kommer att stanna i båda riktningarna vid den nya stationen, för att ge möjlighet till de nya invånarna att ta sig in till Uppsala centrum på 5 minuter.

Att nya och befintliga stadsdelar kopplas ihop är väldigt viktigt, det ska finnas så få barriärer som möjligt för att inte upprepa samma misstag som under miljonprogrammen. Att de nya och gamla delarna kopplas ihop ökar också sannolikheten att de nya stadsdelarna uppfattas som en del av Uppsala.

- **Centerpartiet anser att både SJ och pendeltåg ska stanna vid stationen i båda riktningar för att säkerställa en god kontakt med Centrala Uppsala.**
- **Tillsäkra att Uppsalaslätten och siktlinjer mot centrala staden syns från utvalda utsiktsplatser där det är möjligt.**

Bostäder

Målen över bostäder i den fördjupade översiktsplanen är att alla, oavsett behov och ekonomiska förutsättningar, bor och lever här. Bostadsbyggandet bidrar till hela Uppsala genom ett varierat utbud av boendekostnadsnivåer. Centerpartiet tycker att dessa mål är bra men ser att de riskerar att krocka med de andra målen i planen när de ekonomiska förutsättningarna för Sydöstra stadsdelarna ska beaktas.

Det är bra att planen vill att utbudet ska vara brett och varierat. Med många olika bostadstyper, storlekar och i olika prisnivåer även att olika boendeformer uppmuntras.

- **Centerpartiet anser att andelen hyresrätter ska vara max 30 procent och att detta ska balanseras med en likvärdig del småhusbebyggelse.**
- **Centerpartiet anser att de 3 procent bostäder för betalningssvaga grupper inte får överstigas. Anledning är att stödet för finansiering av dessa bostäder är för lågt i dagens läge. Vi anser även att det är rimligt att fler än allmännyttan åtar sig att bygga för dessa grupper.**

Planen belyser att markanvisningsinstrumentet ska användas för att möjliggöra att alla kan bo i de Sydöstra stadsdelarna och att det är viktigt för att få en blandning av bostäder och upplåtelseformer. Detta stödjer Centerpartiet.

Näringsliv och arbetsplatser

Centerpartiet anser att antalet arbetsplatser ska utgöra 60% i relation till antalet planerade bostäder. Åtskilliga av dessa bör tillkomma i det stationsnära området. Det måste vara ett övergripande mål att den nya stadsdelen bidrar till att nettoutpendlingen för arbetsresor minskar från Uppsala. Fler måste få närmare till sin arbetsplats för att minska behovet av långa pendlingar och ge förutsättningar till hållbara persontransporter.

Av de offentliga arbetstillfällena är det inte bara kommunala som kan komma ifråga utan både regionen och staten bör bidra. Sannolikt blir det främst fråga om arbeten inom tjänster och service.

- **Centerpartiet vill att den nya stadsdelen ska bidra till att nettoutpendlingen minskar till Uppsala.**
- **Centerpartiet anser att en dialog för att attrahera tjänsteföretag till Bergsbrunna bör inledas rätt snart och här är det viktigt att kommunen tar sitt ansvar i dialog med andra aktörer.**

Under uppbyggnadsskeden kan arbeten inom olika slag av tillverkning behövas. Kommersiella lokaler behövs i mindre omfattning. Den omedelbara närheten till Lunsen kan ge underlag för utveckling av fritids- och rekreationsaktiviteter och därmed nya arbetstillfällen. Förslag om att tjänsteföretag lokaliseras stationsnära är inget att invända mot men kommer inte att betyda alltför mycket eftersom hela området inte blir så vidsträckt.

Förslaget om att söka utveckla besöksnäringen via Linné-arvet är bra. Kulturlandskapet i Danmark kan också ge möjlighet att visualisera vikingarnas vattenväg Långhundraleden.

Möjligheten att utveckla den lokala produktionen av livsmedel bör stimuleras. Avsättningen kan till stor del ske nära konsumtionsområdena.

I arbetet med utvecklingen av näringsliv/arbetsplatser i området ser Centerpartiet gärna att en samordning sker med utvecklingen av näringslivet i Knivsta kommun, men även med Arlanda stad.

Social och kulturell infrastruktur

De mål som presenteras för detta område är bra formulerade och eftersträvansvärda. Det är vidare i huvudsak väl beskrivet hur olika delar inom den sociala och kulturella infrastrukturen bör utformas. Att förlägga lokaler och ytor för idrott, kultur- och fritid, bibliotek och vård mellan befintliga och nya kvarter bör bidra till inkludering och motverka segregering. Centerpartiet anser att det är viktigt att göra plats för lokaler som kan nyttjas av civilsamhället då dessa i hög grad bidrar till att bygga en social hållbarhet. Även biblioteken har en samhällsbärande funktion och bör läggas på en central plats. Gärna samlokalisera med en kulturinstitution av större dignitet för att skapa något unikt som även attraherar boende i andra stadsdelar till Bergsbrunna.

- **Centerpartiet anser att nya skolor också bör förläggas på samma sätt, dvs. mellan befintliga och nya kvarter för att bidra till inkludering och motverka segregering.**
- **Centerpartiet vill att det till de Sydöstra stadsdelarna förläggs någon typ av kulturell institution som kan attrahera folk från andra delar av kommunen till området.**

Möjligheten att samutnyttja skollokaler och lokaler för idrott, kultur och fritidsverksamhet med idrottsföreningar, studieförbunden och andra ideella organisationer samt med enskilda måste tas tillvara. Det skapar nya mötesplatser, är inkluderande och resurseffektivt. En fråga som inte får tappas bort i planeringsarbetet är säkerheten i skolmiljön. Behöver särskilda åtgärder vidtas för att bygga en trygg och säker skolmiljö?

- **Centerpartiet anser att förskolor, grund- och gymnasieskolor bör samlokaliseras men med "egna" skolgårdar. Närheten mellan skolorna ger i viss utsträckning möjlighet att utnyttja personal och t.ex. gymnastik- och idrottslokaler gemensamt samt minska administrativa kostnader.**

Utbyggnadstakten för skolor kopplas till utbyggnadstakten för färdigbyggda bostäder till 2050. Behovet av gymnasieplatser beräknas uppgå till 1500-2000 utifrån förslaget.

- **Med hänsyn till kostnaderna per elev och Centerpartiets ställningstagande till utbyggnad anser vi att en kommunal gymnasieskola är tillräcklig.**
- **När det gäller skolgårdarnas storlek skall Boverkets vägledning och allmänna råd för antalet kvadratmeter per barn följas.**

I fördjupade översiktsplanen finns förslag om att personal vid skolorna inte ska få parkera sin bil där utan i särskilda parkeringshus. Principer för parkering gäller hela planområdet men är inte närmare utredda. Vi får se vad det slutliga förslaget kommer att innebära.

Lokaler för vård måste vara lätta att nå och Centerpartiet vill se en tydligare inriktning mot småskaliga mottagningar. Förslag till lokalisering tycks acceptabelt.

- **Vi anser att lokaler för hälsocentraler måste inrättas i takt med utbyggnaden.**

Centerpartiet instämmer i planens förslag om betydelsen av kulturens närvaro i Bergsbrunnaområdet. Det är ett viktigt argument för områdets attraktivitet. Till detta bidrar i hög grad offentlig konst och annan konst. Konsten gynnar också välbefinnandet och stimulerar fantasi och utveckling. Vi vet att den ideella sektorn bidrar till möten mellan människor i alla åldrar, främjar social hållbarhet och motverkar segregation.

- **Centerpartiet vill att kommunen tidigt ska stimulera befintliga och nya föreningar samt andra ideella organisationer att utveckla sin verksamhet i Bergsbrunnaområdet.**

I avsnittet om planeringsinriktningar finns uppslag om samverkan mellan olika kommunala verksamheter och nämnder för att uppnå ett effektivt utnyttjande av lokaler, anläggningar och ytor till stöd för verksamhetsidén ”ett Uppsala”. Vi anser att sådan samverkan är betydelsefull.

- **För att nå bra resultat i skilda aktiviteter förordar vi att särskilda projektgrupper sätts samman med företrädare för berörda intressenter. Projektarbetet tidsbegränsas.**

Det anges vidare att förutsättningar skapas för samverkan mellan kommunala och regionala verksamheter. Vi håller med om det men anser att samverkan också bör kunna etableras med näringslivet och berörda statliga myndigheter.

Det framhålls att behovet av lokaler för ideella sektorn beaktas i planeringen. Vi instämmer och menar att kontakter med den ideella sektorn bör tas tidigt för att ta reda på intresse och behov då detta i stor utsträckning kan bidra till att stävja segregation. I detta sammanhang vill vi uppmärksamma betydelsen av Svenska kyrkan (Danmark-Funbo församling) och andra religiösa samfunds närvaro i det nya området. Inte minst gäller det församlingens diakonala verksamhet. Centerpartiet ser att utbyggnaden i området kan medföra ett behov av en lokal kyrkogård och församlingshem men att detta är en fråga som måste tas i dialog med Svenska kyrkan.

- **Förslag för lokaler för den ideella sektorn ska tas fram, efter samråd, i det fortsatta planeringsarbetet.**
- **Kontakt med församlingen och samfunden ska tas tidigt för att få in dem i processen.**

Avvägningar

Kommunens planer på att växa till 380 000 invånare till 2050 (reviderat från ÖP 2016 350 000 invånare) stämmer inte överens med de nuvarande demografiska prognoserna. Där kommunens befolkningsprognos anger en befolkning på 318 600 invånare till 2050 (Befolkningsprognos för Uppsala kommun 2017–2050) och Region Uppsalas befolkningsprognos anger en befolkning på 314 900 invånare till 2050 (Befolkningsprognos för Uppsala län år 2019 -2050). Centerpartiet anser att detta är viktigt att ta i beaktning när sydöstra stadsdelarna byggs ut.

- **Centerpartiet anser att utvecklingen av de nya stadsdelarna ska göras i etapper och varje etapp borde utvärderas när den är klar för att säkerställa att kommunens befolkningsmål fortfarande kan nås.**

De avvägningar som behöver göras för att ta ställning till en översiktsplan är av två slag, dels sådana avvägningar som avser olika intressen och effekter inom planområdet, dels sådana som har att göra med planområdets relation till och påverkan på ett större sammanhang, i första hand kommunen som helhet.

Båda typerna av avvägningar diskuteras i förslaget till Fördjupad översiktsplan för de Sydöstra stadsdelarna. Den första typen av avvägningar diskuteras under rubriken ”Avvägning för hållbar utveckling i de sydöstra stadsdelarna”. Det framgår här att betydande ansträngningar har gjorts för att – givet de förutsättningar som har funnits – åstadkomma en god stadsmiljö med hänsynstagande till olika miljöeffekter.

De avvägningar som gäller i förhållande till kommunen som helhet diskuteras under rubriken ”Avvägningar för hållbar miljö i hela Uppsala kommun”. Det är intressant att konstatera att man här nästan enbart tar upp olika positiva konsekvenser av den föreslagna utbyggnaden av de Sydöstra stadsdelarna. Här kan man till exempel läsa:

“På överordnad nivå är ett långsiktigt effektmål att utvecklingen av de sydöstra stadsdelarna och dess hållbara transportlänkningsavlastar transportnät på andra platser så att stadens och kommunens utveckling sammantaget kan fortgå i den takt och med de intentioner som översiktsplanen anger.”

“En ny station ”Uppsala Södra” möjliggör ytterligare växtkraft i Stockholm-Arlanda-Uppsalastråket vilket stärker Uppsala som tillväxtnod i huvudstadsregionen och bidrar ytterligare till dess konkurrenskraft på den globala arenan.”

“Den kapacitetsstarka kollektivtrafiklösningen stärker den sociala integrationen inom Uppsala genom att stadsdelar som idag är har en svag koppling får ett starkt sammanbindande funktion. Det kommer att leda till en mer integrerad stad och bidra till näringslivets förutsättningar med bättre flöden av kunder och fler möjliga platser att utveckla näringsverksamhet.”

Endast på slutet nämns två negativa effekter nämligen:

“Risk finns för större slitage i skyddade naturområden”

“Boende som idag har direktaccess till naturreservaten kommer att få längre till den vildaste naturen då de behöver passera de nya kvarteren på väg söderut.”

- **Centerpartiet saknar här en analys av olika målkonflikter. Olika slags konsekvenser – både positiva och negativa – behöver lyftas fram tydligare om man ska göra en helhetsbedömning av det aktuella projektet.**
- **Enligt Centerpartiet har följande aspekter inte beaktats tillräckligt i den gjorda sammanvägningen: ökad klimatbelastning, ökad trafikbelastning, Uppsalas problem med integration, Uppsalas identitet samt riskanalys beträffande framtida demografiska och ekonomiska förutsättningar.**
- **Centerpartiet vill se en redundans och dynamik i utbyggnadsplanerna och ta höjd för att flera olika alternativ kan behöva tas med i beräkningen.**

Ökad klimatbelastning

Uppsala kommun har i sitt *Miljö- och klimatprogram 2014-2023* angett följande mål: ”Utsläppen av växthusgaser från energianvändning, transporter och arbetsmaskiner inom Uppsala kommuns geografi ska senast år 2030 vara nära noll samt baseras på förnybara energikällor.”

I Klimatfärdplan Uppsala, som är ett projekt som drivs i samverkan med Uppsala Klimatprotokoll och Uppsala kommun heter det: ”Utsläppen av växthusgaser i Uppsala kommun minskar med ungefär 1 procent per år. Det går åt rätt håll, men alldeles för långsamt – takten är långt ifrån tillräcklig för att Uppsala ska klara målen att vara klimatneutralt 2030 och klimatpositivt 2050. Om målen ska nås måste minskningstakten öka rejält under de kommande tio åren, från 1 procent till 10–15 procent mindre utsläpp av växthusgaser per år.”

Den utbyggnad av de Sydöstra stadsdelarna som redovisas i förslaget till fördjupad översiktsplan för Sydöstra stadsdelarna kommer att vara mycket svår att förena med intentionerna i Miljö- och klimatprogrammet samt Klimatfärdplan Uppsala. Uppförandet av ett betydande antal bostäder med tillhörande infrastruktur innebär ett enormt byggprojekt vilket kommer att leda till mycket stora utsläpp av växthusgaser.

- **Centerpartiet anser att det behövs en anpassning av antingen kommunens klimatkrav eller FÖPens byggnation för att målen i Miljö- och klimatprogrammet ska uppnås.**

Ökad trafikbelastning

I utredningen talas om att transportnätet avlastas på andra platser till följd av utbyggnaden av de Sydöstra stadsdelarna. Här har man inte alls beaktat att den utbyggnad som skisseras i förslaget innebär ett tillskott av 50 000 boende, vilket med nödvändighet kommer att leda till en betydande ökning av trafiken även i nuvarande trafiksystem. Man ser i detta sammanhang endast fördelar, som ökat kundunderlag men uppmärksammar inte att

den kommande befolkningstillväxten leder till en ökad påfrestning av det vägtrafiksystem som redan i nuläget är mycket hårt belastat med mycket köbildning i rusningstid.

- **Enligt Centerpartiet innebär förslaget en ökad belastning på ett redan hårt ansträngda vägtrafiksystem och att detta behöver lyftas bättre.**

Uppsalas problem med integration

Uppsala har redan nu stora problem med integration och delar av Uppsala har av polisen nationellt klassificerats som ett "särskilt utsatt område" med omfattande utanförskap och kriminalitet. Det är viktigt att vara medveten om att man tar stora risker i beträffande god integration om man bygger ett nytt område som är flera gånger större än Gottsunda. Det finns många erfarenheter av problem med integration i stora bostadsområden där många människor flyttar in samtidigt. Det är anmärkningsvärt att man i rådande läge endast nämner positiva konsekvenser beträffande integration av den föreslagna utbyggnaden. Här saknas en ordentlig riskanalys.

- **Enligt Centerpartiet har möjliga problem beträffande utanförskap och bristande integration i det planerade området inte analyserats tillräckligt.**

Uppsalas identitet

Det är också viktigt att vara medveten om att Uppsalas identitet kan komma att förändras om befolkningen växer ytterligare i den omfattning som är en utgångspunkt för planen. Bland många Uppsalabor saknas förståelse för de ambitioner som finns om att Uppsala ska bli en storstad. I avvägningarna talas om att stärka Uppsala som tillväxtnod i huvudstadsregionen. Det är svårt att behålla sin identitet för en stad med så snabb tillväxt som nu planeras för Uppsala. Det är många som menar att Uppsalas identitet redan har skadats allvarligt genom den starka expansionen med tillhörande förtätningar och nybyggnation under de senaste decennierna.

Det är viktigt att värna den känsla av kontinuitet och samhörighet som kan gå förlorad om en stad växer för snabbt. Det gäller också att bevara den upplevelse av närhet och tillgänglighet som kan finnas i en mindre stad.

- **Enligt Centerpartiet innebär förslaget att Uppsala kommer att förändras på ett sätt som innebär att stadens identitet och viktiga värden som kontinuitet, närhet och tillgänglighet kan försvagas.**

Risikanalys beträffande framtida demografiska och ekonomiska förutsättningar

En riskanalys saknas beträffande olika tänkbara ekonomiska konsekvenser av den föreslagna utbyggnaden. Utbyggnaden av den Sydöstra staden kommer att kräva mycket stora investeringar i ny infrastruktur i form av vägar och andra anläggningar, olika tekniska system samt förskolor och skolor med mera. Dessa investeringar innebär mycket stora kostnader och det är en tidsmässig eftersläpning innan de nya invånarna börjar bidra till att täcka kostnaderna genom skatter och avgifter. Innan detta blir fallet kommer kommunen att få ligga ute med mycket kapital.

Det är inte alls säkert att befolkningsutvecklingen blir sådan att de planerade bostäderna kommer att bli efterfrågade fullt ut. Den ekonomiska utvecklingen behöver nämligen inte bli alls lika stark som den har varit de senaste decennierna. Det finns risk för omfattande lågkonjunkturer. Detta kommer i så fall rimligtvis även att påverka befolkningsutvecklingen i Uppsala.

Vi har genom Coronapandemin fått en påminnelse om att olika ekonomiska förutsättningar plötsligt kan förändras. Det är viktigt att vara medveten om att även sådana infrastrukturella investeringar som inte fullt ut kan utnyttjas måste betalas. Det är i detta sammanhang också viktigt att beakta att Uppsala redan nu har en omfattande skuldsättning. Det kan bli svårt för Uppsalas skattebetalare att bära bördorna av vidlyftiga och outnyttjade investeringar om tiderna skulle bli sämre än vad prognoserna säger.

Centerpartiet är mycket kritiskt till att en riskanalys avseende den demografiska utvecklingen och de ekonomiska förutsättningarna för projektet helt saknas i utredningen. En sådan analys måste leda till en beredskap och alternativa handlingsplaner, inte minst om befolkningsutvecklingen inte blir den av kommunen prognostiserade eller om det nya områdets attraktivitet inte blir den förväntade. Analysen måste också ta höjd för att det kan bli svårt att hitta byggtreprenörer som finner det tillräckligt lönsamt att investera i de nya stadsdelarna. En "plan B" måste alltså tas fram till det synnerligen omfattande projektet.

- **Centerpartiet ser ett stort behov av en ekonomisk buffert, genom att skapa arbetsplatser tidigt i processen.**
- **Centerpartiet vill se en genomgripande riskanalys och alternativa handlingsplaner, t.ex. om befolkningsutvecklingen inte blir den av kommunen förväntade eller om andra väsentliga ekonomiska eller andra förutsättningar inte infrias.**

Bebyggelse

De nya Sydöstra stadsdelarna ska uppföras inom mycket kort tid i anslutning och utmed järnvägen mellan Uppsala och Stockholm. Bostäder ska reserveras för bostadssociala kontrakt, lägenheter till nyanlända i enlighet med bostättningslagen, särskilda boenden för äldre och bostäder för personer med funktionsnedsättning. Kostnaden för att anlägga den nya kollektivtrafiken ska också till del bäras av de nya bostäderna. Kostnader kommer därutöver att uppkomma för att finansiera allmänna ytor, förskolor, skolor och andra byggnader och lokaler som inte direktfinansieras av nyttjarna. Byggtreprenörerna måste därför erbjuda både mycket attraktiva och prisvärda bostäder samtidigt som de finner det tillräckligt lönsamt att åta sig att bygga. Den nya staden måste därför attrahera ett stort antal arbetspendlande personer med goda ekonomiska förutsättningar för ett lyckat genomförande. Frågan är om det är möjligt. De kommer hur som helst att kräva en miljö som framstår som mycket attraktiv i alla avseenden.

- **Centerpartiet anser att Uppsalas arkitektur måste utvecklas och motverka slentrianmässiga lösningar. I tider med efterfrågan på stora bostadsmängder krävs både mod och skicklighet för att kunna skapa god arkitektur och kvalitativa helhetsmiljöer. Något unikt, attraktivt och extraordinärt måste skapas.**

Planförslaget ger uttryck för många goda men samtidigt allmänt hållna föresatser om hur bostäder och bostadsmiljöer ska ordnas. Uppförandet av en helt ny stad på kort tid är synnerligen utmanande, men ger också fantastiska möjligheter. Det ger ett unikt tillfälle att skapa en innovativ miljö med avancerade tekniska och praktiska lösningar och ett modernt attraktivt arkitektoniskt helhetsgrepp. Det är en möjlighet som inte får missas och det är en förutsättning för att området ska bli långsiktigt attraktivt och hållbart. Här måste också finnas arbetsplatser, restauranger, caféer, samhälls- och annan service, ett rikt kulturutbud, gröna mötesplatser och goda möjligheter till sport- och friluftsliv. Här framstår Rosendal i Uppsala som ett föredömligt exempel. Ett samlande torg med grönska och vattenspeglar bör också uppföras utmed trafikstråket en bit från stationen.

- **Centerpartiet vill se miljöer i mänsklig skala, för nya livsstilar och levnadsmönster som inbjuder till sociala kontakter och möten där det känns naturligt och attraktivt att tillbringa både arbets- och fritid.**
- **Centerpartiet anser att barnrättsperspektivet självfallet måste prägla bebyggelsen.**

Den fördjupade översiktsplanen är inte helt övertygande i alla dessa avseenden. Den planerade bebyggelsens övergripande karaktär framgår bl.a. av planförslagets illustrationer. Här framstår bebyggelsestrukturen som mycket konservativ och fantasifattig med rätlinjiga kvadratiske kvarterslösningar. Husen måste vara spännande och nya moderna boendeformer måste skapas som ger plats också för andra än de som lever i kärnfamiljer. Byggnationen måste även anpassa bättre till befintlig topografi för att behålla områdets karaktär.

- **Det är viktigt att ta till vara naturens förutsättningar och t.ex. inte plana ut höjdskillnader och så långt möjligt bevara träd och vegetation.**

Även vad som sägs om färgsättning och materialval kan ifrågasättas. Färgsättningen bör inte vara för blandad med många materialval på det sätt som planförslaget antyder, utan ge ett sammanhållet, luftigt, modernt och ljusst intryck. Både utmed kollektivtrafikstråket och inne på gårdarna. Om tegel ska användas, bör det ske med yttersta omsorg och anpassas till andra materialval i området och ge ett levande och mångfasetterat intryck.

Det är utmärkt att ett färgprogram ska tas fram för de Sydöstra stadsdelarna. Det är också viktigt att särskilda vackert utformade parkeringshus uppförs för boenden och de som arbetar i området så att området inte kommer att präglas av bilar.

- **Färgsättningen och val av byggnadsmaterial i fasader m.m. får inte vara för spretigt, utan ge ett sammanhållet, genomtänkt, luftigt, modernt och ljust intryck.**
- **Hänsyn ska tas till både den befintliga och den framtida byggnation vid val av byggnadsstil, byggnadsmaterial och färgsättning. Uppsala kommuns arkitekturpolicy ska följas.**
- **Centerpartiet har inget emot att det byggs högre hus i anslutning till den nya stationen. Det viktiga är att dessa utformas på ett sätt så att solinstrålningen prioriteras, både på marknivån och i samtliga bostäder.**
- **Vackra parkeringshus måste uppföras i området.**

Dagsljus, sol och skugga ska enligt planförslaget vara centrala kvaliteter som ger miljön karaktär.

Översikt bilden av huskropparna ger dock intryck av att större hänsyn måste tas till solljuset in i bostäder och på innergårdar.

- **Centerpartiet anser inte att skugga, på det sätt det anges i planförslaget, ska vara en faktor som ger den nya staden dess karaktär. Solljus ska så långt det är möjligt präglade hela bebyggelsen.**

Den nya bebyggelsen måste alltså vara modern och tillvarata nya forskningsrön och ny teknik. Självfallet måste både byggandet, boendet och verksamheten i den nya staden vara i framkant miljömässigt. Det bör prövas om inte även flerfamiljshusen kan byggas i trä. Dessutom bör byggnaderna i så hög utsträckning som möjligt vara energisnåla passivhus. Centerpartiet vill även se att man i högre utsträckning bygger skal-lägenheter för att minska kostnaderna. Dvs. Lägenheter där den som flyttar in i större utsträckning får ansvara själv för att "grovinreda" sin lägenhet.

Centerpartiet vill se fler förslag för hur gamla och unga ska mötas, såväl i byggnation som i det offentliga rummet.

- **Byggnaderna i så hög utsträckning som möjligt vara energisnåla passivhus.**
- **Byggnaderna bör uppföras i trä.**
- **Bostäder kan i högre grad byggas med "skal-lägenheter".**

Materialvalet för trottoarer, gator och torg måste väljas med största omsorg där asfalt bör undvikas till förmån för mer tilltalade underlag som t.ex. natursten och annan marksten. Rörelseytorna bör vara uppvärmda vintertid så att sandning och saltning så långt möjligt kan undvikas.

- **Asfalt bör undvikas till förmån för mer tilltalade underlag som t.ex. natursten och annan marksten.**
- **Rörelseytorna bör vara uppvärmda vintertid så att sandning och saltning så långt möjligt kan undvikas.**
- **Vid val av material ska material som når låga temperaturer främjas för att minska uppvärmningen i urban heat island-effekten.**

En arkitektävling bör utlysas för att ge en god genomlysning av projektet som kan ge oväntade och nya perspektiv. Tävlingsformen kan ge maximalt utrymme för kreativa processer och ge en djupgående kunskap om ett projekts förutsättningar och möjligheter. Att ha flera förslag att välja mellan och jämföra med ger dessutom ett bredare underlag för beslut och genomförande. Tävlingar kan även fungera utmärkt som underlag i debatt och dialog med beslutsfattare och medborgare. (jfr. Arkitekturpolicy, Uppsala kommun s. 34)

- En övergripande arkitekttävling bör utlysas för att ge en god genomlysning av projektet.

Hälsa och säkerhet

Vad som anförts i planförslaget om hälsa och säkerhet är bra men förtjänar skarp kritik då säkerhets- och trygghetsfrågorna inte alls belysts.

De Sydöstra stadsdelarna får inte bli nya *särskilt utsatta* problemområden i Uppsala med otrygghet, förstörelse, gäng- och annan kriminalitet som följd. Det finns en sådan risk. Det är därför av avgörande betydelse att de nya stadsdelarna redan från första dagen attraherar en väl sammansatt boendegrupp, se vad som anförts om Bebyggelsen i detta yttrande. Därtill kommer att den fysiska planeringen behöva utformas så att den sociala närvaron och kontrollen kan upprätthållas på ett naturligt sätt. Huskroppar, vegetationen och belysning m.m. måste utformas så att alla kan känna sig trygga, oavsett var i området man befinner sig. Här tycker Centerpartiet att metoden CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design) kan appliceras för att designa de nya stadsdelarna så att brott förebyggs och ökad trygghet skapas. Egna odlingar på gårdarna och plantering av äppel- eller andra fruktträd, svartvinbärs- eller andra bärbuskar kan bidra till trivsel, trygghet och omsorg i de nya stadsdelarna. Det måste finnas servicefunktioner i området som genast åtgärdar förstörelse och sanerar klotter och annan åverkan. Polisen bör finnas närvarande i området särskilt under kvällar och nätter. En närpolisstation måste också finnas i området. Avtal bör tecknas med Polismyndigheten som säkrar den polisiära närvaron. Även de andra "blåljusmyndigheterna" måste finnas i eller i anslutning till de nya stadsdelarna. Brandförsvaret, sjukvård och annan statlig, regional eller kommunal service måste vara tillgängliga i de nya områdena.

- Centerpartiet anser att huskroppar, vegetationen och belysning m.m. måste utformas så att alla kan känna sig trygga, oavsett var i området man befinner sig.
- Centerpartiet vill att metoden CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design) kan appliceras för att designa de nya stadsdelarna så att brott förebyggs och ökad trygghet skapas
- Centerpartiet vill se egna odlingar på gårdarna, bär och fruktträd för att främja trivsel, trygghet och omsorg.
- Centerpartiet anser att avtal bör tecknas med Polismyndigheten så att en lokal polisstation uppförs i de nya stadsdelarna som säkrar den polisiära närvaron.
- Centerpartiet anser också att de andra "blåljusmyndigheterna" och annan statlig, regional och kommunal service måste vara tillgänglig i de nya stadsdelarna.

Transportinfrastruktur och Trafik

Det optimala vore om angöringen till E4an, kollektivtrafiklösningen och bron var frågor som redan var väl utredda och beslutade. Nu när så inte är fallet anser Centerpartiet att det enda ansvarsfulla är att planlägga området med hänseende till att olika framtida scenarion är aktuella. En fördel skulle vara att planera in gröna stråk som skulle kunna omvandlas till infrastråk i framtiden.

- Centerpartiet anser med anledning av detta att man behöver ha med fler alternativ för infrastrukturutbyggnad i FÖP:en som tar hänsyn till olika utbyggnadsalternativ.
- Centerpartiet anser med anledning av detta att man bör planera för en högre kapacitet i infrastrukturen än vad som föreslås behövas när området är färdigbyggt. Detta skulle förslagsvis kunna göras som grönstråk som är möjliga att senare bygga om ifall behovet uppstår.

Centerpartiet vill verka för en hållbar infrastruktur för hela kommunen. Vi ställer oss positiva till att transportinfrastrukturen bidrar till hållbart resande på 80% inom området. Det kan dock även innefatta transporter med bil som redan idag består av många utsläppsneutrala alternativ.

Den trafiksimulering som har gjorts på området har antagit en bilanvändning som är mycket låg (20%). Det motsvarar vad man idag ser i New York. Centerpartiet anser inte att detta är realistiskt, speciellt inte i en nybyggd stadsdel som kommer ligga så nära motorvägen, där många med säkerhet flyttar in just för att det finns goda möjligheter för bilpendling. Många av de styrmedel som kan tas till för att uppnå en lägre andel bilanvändning i hela Sverige råder inte heller kommuner över. Idag är bilanvändning i Uppsala tätort 34% av alla resor (Resvandeundersökning, Region Uppsala 2015). Därför är det bättre att planera utefter en realistisk syn på bilanvändningen.

- **Centerpartiet vill ta höjd för att fler människor inledningsvis kommer att använda bilen än vad man antar i förslaget, innan kollektivtrafikstråk är etablerade.**

Angöringen till E4an kommer påverka trafikflöden och även bidra till trafikflöden genom Sydöstra stadsdelarna och detta behöver man ta höjd för. Det blir därför också viktigt att styra trafiken bort ifrån bebyggda området för att skapa en bättre stadsmiljö med mindre buller.

- **Centerpartiet vill se att en koppling till E4 säkerställs i ett tidigt skede.**
- **Centerpartiet vill utreda att lägga den anslutande vägen från E4 ännu mer söderut, med fördel utmed järnvägen, för att ytterligare minimera inkräktandet på åkermarken.**

Centerpartiet vill att man tar hänsyn till hur infrastrukturkapaciteten ska skalas upp över 30 år. Det är bra att man har modeller över trafiksituationen 2050, men mycket kan ändras på vägen och en sådan prognostisering långt in i framtiden dras med stor osäkerhet som styrs av ingående antaganden, vissa av dem i dessa fallet politiska.

- **Centerpartiet anser att det är viktigt att man har en dynamik i stadsplaneringen så att man kan öka kapaciteten i takt med utbyggnaden av området.**

Centerpartiet vill även att man planlägger för:

- **Utökad kapacitet för trafik på väg 255 i nordlig riktning från Sävja för utökad kommunikation av bil och busstrafik.**
- **Huvudgatan planläggs som en bred allé och grön gata avsedd för i första hand BRT.**
- **Centerpartiet vill se en gatuutformning som i framtiden skulle kunna ha kapacitet för spårväg men att BRT är det som ska planeras för i första hand.**
- **Den planerade kollektivtrafikleden bör dras hela vägen in till järnvägen. Om spårväg skulle byggas längre fram i tiden ska inga hinder föreligga för att dra spåren så det kan ansluta till järnvägen. Det finns spårvägsfordon som kan gå på både järnvägsspår och gatuspår och detta vill Centerpartiet att man på sikt ska kunna dra fördel av.**

Cyklern är ett viktigt transportmedel i Uppsala. Därför stödjer Centerpartiet de många föreslagna cykelstråken. Under rubriken "hållbara transporter prioriteras" är det bra att man förtydligar att gång- och cykeltrafik är separerade ifrån varandra. Med tanke på den utveckling som sker med elcyklar kommer framtidens medelhastighet att höjas för cykeltrafiken och utgöra en större fara och risk för alla oskyddade trafikanter.

- **Centerpartiet vill dock även se att man planerar för cykelparkeringar vid de föreslagna hållplatserna för kapacitetsstark kollektivtrafik.**

Centerpartiet vet att personer inte lever sina liv på linjerna i ett kollektivtrafiksystem. Det finns behov av bil för att åka och handla, lämna barn på skolor och fritidsaktiviteter samt ta sig till sina arbetsplatser. Parkeringsplatserna som föreslås är alldeles för få.

- **Centerpartiet vill därför se att tillräckliga parkeringsplatser (likt i city) tillsäkras i parkeringshus och garage för de som har sin arbetsplats i Bergsbrunna.**

Ett av målen är att transportinfrastrukturen i de Sydöstra stadsdelarna ska bidra till hela Uppsala. En 1 km lång betongbro över Fyrisåns vidsträckt dalgång ser vi varken som en ekonomiskt försvarbar lösning eller klimatpolitiskt försvarbar investering med den utbyggnad som vi förordar.

Med den utbyggnad som Centerpartiet vill se är en 1 km lång betongbro inte en rimlig investering. Vi kan i dag därför inte förespråka en bro i det föreslagna läget och är inte positiva till de effekter en byggnation av en sådan kan ha på den lokala utvecklingen av området. Osäkerheten kring huruvida den föreslagna lösningen faktiskt kan komma till stånd är också stor. Vi vill se en planering som framför allt nyttjar befintliga stråk och infrastrukturer då det vi kan se som positivt är den sociala inkludering som en sådan kan bidra till.

- **Centerpartiet föreslår att man utreder fler alternativ till bro.**
- **Centerpartiet vill fortsatt säkra en tillgänglighet till stationen i Bergsbrunna för Gottsunda och Sunnersta men på alternativa sätt än en lång betongbro över Fyrisåns dalgång.**

Vid frågor vänligen kontakta:

JOAKIM HOLMERTZ

Politisk Sekreterare (C)

Centerpartiet

Uppsala Kommun

Joakim.holmertz@ uppsala.se

www.centerpartiet.se/uppsala

FREIJA CARLSTÉN

Ordförande

Centerpartiet

Uppsala Kommun

freiija.carlsten@centerpartiet.se

JONAS PETERSSON

Gruppledare (C)

Centerpartiet

Uppsala Kommun

Jonas.petersson@pol.uppsala.se

